

1.10 КОМПАНИЙН ӨНӨӨГИЙН НӨХЦӨЛ БАЙДЛЫН ТАЛААРХ МЭДЭЭЛЭЛ

1.10.1 Нүүрсний нөөцийн тухай

Шарын голын нүүрсний ордын нөөц тогтоосон геологи хайгуулын ажлын тайлан дээр үнэслэн 1963 онд ЗХУ-ын Ленинград хотын “ГИПРОШАХТ” институтэд боловсруулсан уурхайн ашиглалтын ТЭЗҮ-д ордын нийт балансын нөөцийг 116,7 сая тонноор тооцсон бөгөөд үүнээс 1963-2010 онуудад олборлосон 54,5 сая тонн, 1978 оны Улсын нөөцийн комиссын тогтоолоор баталсан балансын бус 39,0 сая тонн нүүрсний нөөцийг хасаж тооцсоноор 2011.01.01-ийн байдлаар уурхайн балансын нөөцийн үлдэгдэл 23,2 сая тонн үлдэж байгаа болно.

Анх тус уурхайн 1963 онд батлагдсан ТЭЗҮ-ийн үндэслэлд тусгагдсан нөөцийн тооцоо болон 1965-2010 оныг дуустал балансын нөөцийн олборлолтын дүн мэдээг хавсралт 41-д Уулын ажлын болон байгаль орчин хамгаалах төлөвлөгөө хавсралт 40, 43-д

Орос, Монголын геологичид “Шарын гол”-ын нөөцийг тогтоож, ангилахдаа тухайн үеийн техник, технологийн боломж, нөхцөлд тохируулан баталсан байдаг бөгөөд боломжит нөөцийг харьцангуй доогуур тогтоосон гэж мэргэжилтнүүд үздэг.

Уг нөөцийг олон улсын стандартад нийцэх өнөөгийн дэвшилтэт технологиор батлах, нөөцийг нэмэгдүүлэх ажлыг компаниас 2010 оноос зохон байгуулж ажиллаж байгаа ба үр дүн нь ч сайн байхаар урьдчилсан үр дүнгээс харагдаж байна.

1.10.2 Компанийн өнөөгийн үйл ажиллагааны талаар

Шарын голын нүүрсний орд нь 1965 оноос 1498А тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн дагуу жилд 450-1000 мян тонн нүүрс олзворлон Дархан Уул, Орхон аймгуудын дулааны цахилгаан станцууд болон аж ахуйн нэгжүүдийг 3600-4000 ккал илчлэгтэй нүүрсээр тасралтгүй ханган ажиллаж байна.

Сүүлийн 10 жилийн нүүрс гаргалтын хэмжээ

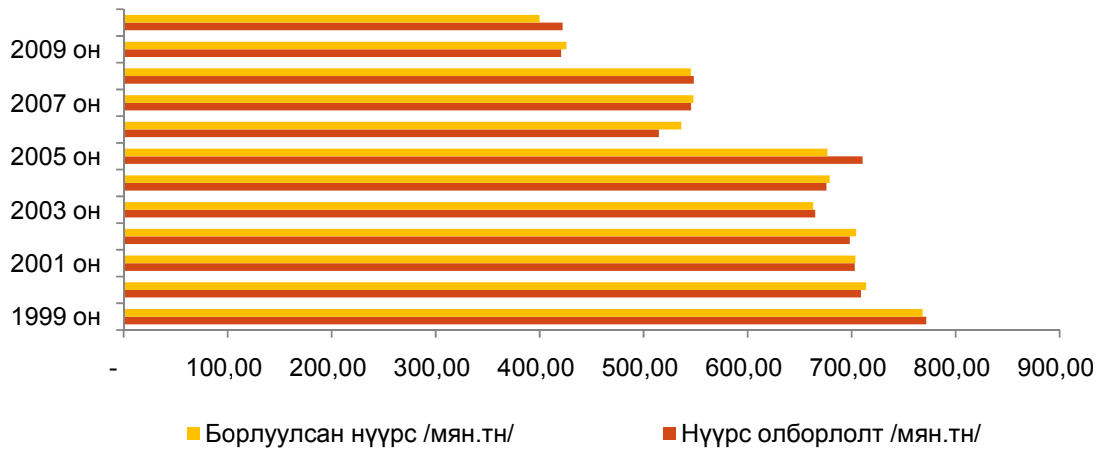
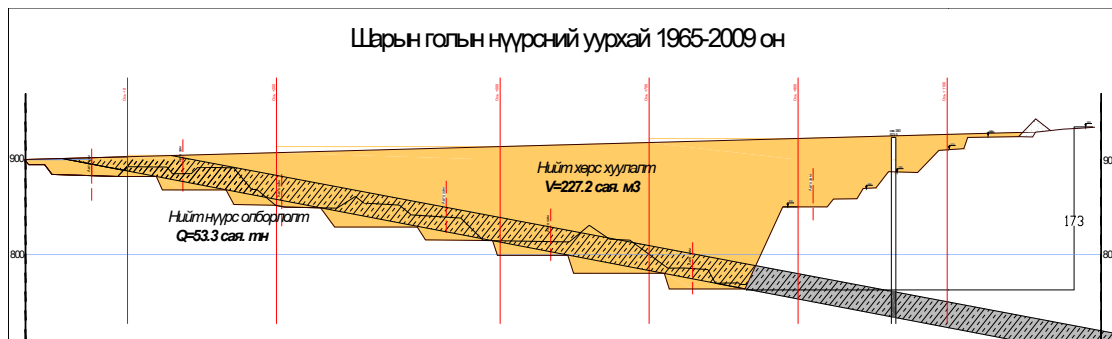

График 3 Нүүрс олборлолт, борлуулалт

н жилүүдэд компанийн нүүрс олборлолтын хэмжээ буурсан нь дараах шалтгаануудтай байна:

• хуулалт

Энүүдэд хөрс хуулалтын ажлыг хангалттай хийж, гүйцэтгэж байгаагүйгээс хуулалтын нөхцөл хүндэрч, нэгж бүтээгдэхүүнд ноогдох хөрс хуулалтын хэмжээ ихэссэн нь нүүрсний өртгийг нэмэгдүүлж байгаа.

Зураг 3 Одоогийн олборлолт явуулж буй уурхайн хөрс хуулалтын зураг

Сүүлийн 10 жилийн хөрс хуулалтын хэмжээ

График 4 Хөрс хуулалт

2. Нүүрсний үнэ

Төрөөс цахилгаан эрчим хүч болоод нүүрсний үнийг шууд хянаж, өөрийн өртгөөс нь доогуур барьж байснаас нүүрсний олборлолт нэмэгдэх тусам компанийн хүлээх алдагдал ихэсч байснаас олборлолтын хэмжээг доогуур түвшинд барьж байсан.

Харин сүүлийн жилүүдэд нүүрсний үнийг нэмэгдүүлснээр 2010 оны 3-р улирлын байдлаар компани ашигтай ажиллаж эхлээд байгаа. Мөн Улсын Их Хурлаас нүүрсний үнийг аажим нэмэгдүүлэх замаар 2013 он гэхэд зах зээлийн үнийн түвшинд хүргэх шийдвэр гаргаад байна.

Сүүлийн 10 жилийн нүүрсний үнэ

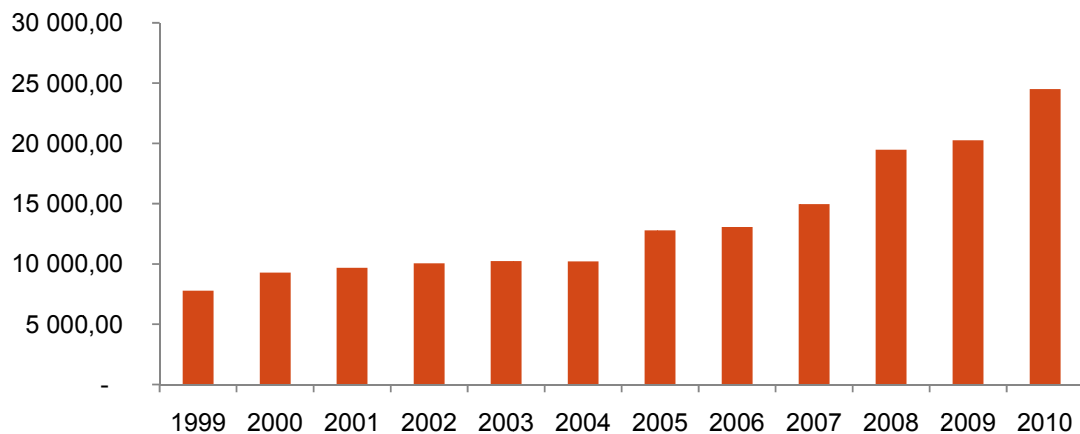

График 5 Нүүрсний үнэ

3. Эргэлтийн хөрөнгийн хомсдол

Хөрс хуулалтын хэмжээ ихэссэн болон бусад бараа бүтээгдэхүүний үнийн өсөлтөөс шалтгаалан нүүрсний өөрийн өртөг нэмэгдсэн, нүүрсний борлуулах үнийг төрөөс удаан хугацаанд нэг түвшинд барьсантай холбогдуулан компанийн санхүүгийн байдал хүндэрч, эргэлтийн хөрөнгийн хомсдолд орох болсон.

Компанийн сүүлийн 4 жилийн санхүүгийн үзүүлэлт хуудсанд

Энэ нь техник тоног төхөөрөмжийг шинэчлэх, ажиллагсдын цалин хөлсийг нэмэгдүүлэхэд сөрөг нөлөө үзүүлж, олборлолтын хэмжээг багасгахад нөлөөлсөн.

4. Техникийн насжилт

Дээр дурдсан шалтгаануудын улмаас техникийн насжилт өндөрсөж, шаардагдах сэлбэг хэрэгслийн хэмжээ ихэссэнээс гадна гол нь хүчин чадал нь их хэмжээний олборлолт хийхэд хүндрэл үүсгэсэн байна.

Уурхайн үндсэн техник тоног төхөөрөмжийн насжилт

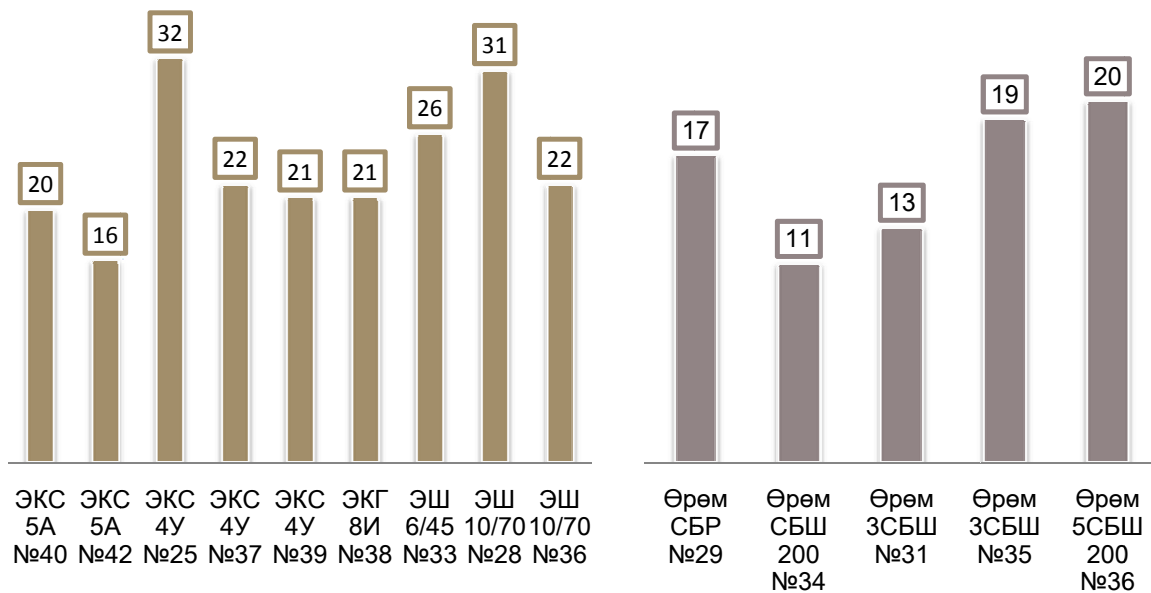

График 6 Тоног төхөөрөмжийн насжилт

1.10.3 Уурхайн ирээдүйн төлөвлөгөө

2010 онд хийж гүйцэтгэсэн ажил

Уурхайд үүсээд байгаа дээрх нөхцөл байдлуудыг шийдвэрлэн компанийг дэлхийн стандартад нийцсэн уул уурхайн компани болгох үүднээс дараах ажлуудыг хийж гүйцэтгэхээр төлөвлөж байгаа бөгөөд 2010 оноос үе шаттайгаар хэрэгжүүлж эхлээд байна. Харьцангуй богино хугацаанд компанийн цаашдын үйл ажиллагааг жигд үр ашигтай явуулах чиглэлээр 2010 онд дараах ажлуудыг хийж гүйцэтгэсэн байна. Үүнд:

1. JORC нөөцийн програм

Уурхайн нүүрсний нөөцийг баталгаажуулан, олон улсын стандартад хүлээн зөвшөөрөгдөхүйц түвшинд шинэчлэн батлаар JORC нөөцийн программыг 2010 оны 5-р сараас хэрэгжүүлж эхлээд байна.

Олон улсын уул уурхайн зөвлөх болох Австрали, Бээжинд төвтөй Micromine компани JORC өрөмдлөгийн програмыг удирдан явуулах, Шарын голын уурхайн JORC-р баталгаажсан нөөцийг тодорхойлох зорилгоор томилогдон ажиллаж байна.

Программын хүрээнд нийт 17,699.90 метр өрөмдлөгийн ажил хийж гүйцэтгээд байна.

Үндсэн уурхайн баруун өмнө болон зүүн талуудад өрөмдлөгийн ажил явагдаж байгаа ба JORC өрөмдлөгийн тайлан нь уурхайд шинэчлэл болон өргөтгөл хийх үндэс суурь нь болох юм.

2. Ernst & Young олон улсын аудит

Компанийн санхүүгийн сахилга батыг дээшлүүлэх, зардлыг бууруулах арга замыг тодорхойлох, санхүүгийн байдалд зөв үнэлэлт дүгнэлт хийх боломжтой болох зорилгоор олон улсад нэр хүнд бүхий Ernst & Young аудитын компанитай гэрээ байгуулан ажиллаж байна.

3. Олон улсын зөвлөхүүд

Уул уурхайн болон санхүүгийн үйл ажиллагааг үр ашигтай, мэргэжлийн өндөр түвшинд гүйцэтгэн ажиллах зорилгоор туршлага бүхий гадаадын мэргэжилтэн зөвлөхүүдийг хөлслөн авч ажиллуулж байгаагийн дотор Санхүү эрхэлсэн захирлаар Англи улсын иргэн David Dring ажиллаж байна.

4. Компанийн засаглал

МХБ-д бүртгэлтэй хувьцаат компанийн хувьд компанийн засаглал, ил тод байдлыг дээшлүүлэх үүднээс авч гүйцэтгэсэн арга хэмжээнүүд:

- Хууль зүйн Due Diligence хийлгэсэн
- Шинэчилсэн бизнес төлөвлөгөө боловсруулсан
- Удирдлагын болон ажилтнуудын дахин сургалтыг кохион байгуулж байгаа
- Монголын компанийн засаглалын кодекст тохируулан 5 журам шинээр баталсан
- Компанийн цахим хуудас шинээр нээсэн

ОЙРЫН ХУГАЦААНД АВЧ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АЖЛЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

1. JORC программыг дуусгах

Шинээр хийгдсэн өрөмдлөгийн ажлын үндсэн дээр JORC стандартын иж бүрэн тайланг хүлээн авах, уурхайн цаашдын өргөтгөл, шинэчлэлийн ажлын үндсэн загварыг гаргах

2. Чанарын баталгаа

Уурхай дээр хэрэгжиж буй JORC өрөмдлөгийн програмын хүрээнд нүүрсний чанарыг тодорхойлохын тулд лабораторийн туршилт болон нүүрсний чанар шалгах ажлуудыг тогтмол хийж байх

3. Үйлдвэрлэлт

Зах зээлийн хэмжээг нэмэхийн тулд бүтээгдэхүүний гарцыг ихэсгэхийн тулд дараах боломжуудыг ашиглах:

Дотоодын зах зээл

- Дотоодын эрчим хүч үйлдвэрлэлтэнд харьцангуй бага чанартай нүүрс хэрэглэгдэж байгаа ба дотоодын цахилгаан станцуудад борлуулж буй нүүрс нь компанийн нийт борлуулалтын 75%-г эзэлж байна.
- УИХ, Засгийн газраас 2013 он хүртэл нүүрсний үнийг аажмаар нэмэгдүүлэх замаар цахилгаан станцуудад нийлүүлэгдэж байгаа нүүрсний үнийг зах зээлийн түвшинд хүргэх шийдвэр гаргаад байна.
- Дархан Сэлэнгийн бүс нутагт төмөрлөгийн болон хүнд металлургийн үйлдвэрлэл хөгжих ихээхэн ирээдүй байдаг бөгөөд сүүлийн жилүүдэд энэ чиглэлээр олон төсөл хөтөлбөр хэрэгжиж эхлээд байна.
- Утаагүй түлш болон цементийн зах зээл эрчимтэй хөгжих хандлагатай байгаа нь ирээдүйд нүүрс үйлдвэрлэлт нэмэгдэх боломжыг бүрдүүлж байна.

Экспортын зах зээл

- Нүүрсний чанар нэмэгдсэнээр ОХУ, БНХАУ, Япон, Солонгос зэрэг улсуудад нүүрс экспортлох боломжтой болох ба энэ нь борлуулалтын орлогыг нэмэгдүүлэхэд чухал үүрэгтэй.
- Стратегийн түншлэлүүд нь нүүрсний экспортыг нэмэгдүүлэхэд чухал ач холбогдолтой.
- Мөн олон улсын зах зээл дээр нүүрс борлуулах шинэ сувгуудыг (coal swaps) судалж үзэх нь борлуулалтыг дээд зэргээр нэмэгдүүлэх бидний зорилгын салшгүй хэсэг юм.

4. Бүтээгдэхүүний өртөг

Бүтээгдэхүүний өртгийг багасгах чиглэлээр дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж байна. Үүнд:

Техникийн шинэчлэл: Өндөр насжилттай техникийг шинэчилж, өндөр хүчин чадал бүхий шинэ техникийг ашигласнаар сэлбэг хэрэгслийн зардал буурч, хөдөлмөрийн бүтээмж эрс нэмэгдэх боломжтой юм.

Хөрс хуулалт: Одоогийн үүсээд буй хөрс хуулалтын ажлын нөхцөл байдал болон нүүрсний үеүүдийн онцлогоос хамааран уул уурхайн оновчтой технологийг боловсруулахаар туршлага бүхий уул уурхайн зөвлөх компанитай хамтран ажиллах

Шинэ ам нээх: JORC өрөмдлөгийн программын урьдчилсан прогнозоор одоогийн ашиглаж буй уурхайн амаас гадна шинэ ам нээх боломж бодитой харагдаж байгаа бөгөөд энэ тохиолдолд бүтээгдэхүүний өртөг эрс багасах бололцоотой.

5. Эргэлтийн хөрөнгө

2010 онд компанид хэрэгжсэн төсөл, хөтөлбөрүүдийг санхүүжүүлэх зорилгоор авсан богино хугацаат зээлийг хувьцаанд хөрвүүлэх, техник, технологио шинэчлэх зорилгоор компаниас нийт 3 сая ширхэг хувьцаа гаргахаар шийдвэрлээд байна.